

SŁOWO DAJĘ 2009/2010
Konkurs językowy dla uczniów szkół podstawowych – etap I

Barwy ze słońca są

Czas pracy: 60 minut

Maksymalna liczba punktów: 40

.....
Imię i nazwisko ucznia

.....
data

.....
klasa

Witaj!

Przeczytaj uważnie teksty i wszystkie zadania.

W każdym z zadań zamkniętych od 1. do 25. wybierz jedną poprawną odpowiedź i zaznacz ją kółkiem.

W zadaniu 26. (otwartym) wypowiedź zapisz starannie w wyznaczonym miejscu. Pomyłki przekreślaj.

Powodzenia!

Czesław Miłosz

Mały traktat* o kolorach

Liście dębu są jak skóra na oprawie księgi. Jak inaczej powiedzieć o nich, kiedy w październiku przybierają kolor brunatny i są jakby skórzane, gotowe do oprawienia w złoto? Skąd to niezwykle ubóstwo języka, skoro tylko przychodzi do barw? Co mamy do rozporządzenia, próbując nazwać splendor kolorów? Jedne liście są żółte, inne czerwone, i to już wszystko? A przecież są i żółtoczerwone, i płomiennoczerwone, i winnoczerwone (bordo – więc nie ma nic lepszego niż porównanie z winem bordeaux?) A brzozy? Ich liście są niby małe, bladożółte monety, jeszcze gdzieś zawieszane u gałązek, które są jakie? liliowe? fioletowe? (czyli od lilas, bzu, i fiołkowe od violette, fiołka, znów ta nieudolność porównań). Czym różni się żółtość brzozowych liści od żółtości osin, podbitej miedzią, coraz silniejszą, aż zwycięży? Kolor miedziany? Więc znów rzecz, miedź. I chyba tylko zielony i żółty tkwią głęboko w rodowodzie języka, bo niebieski wzięty od nieba, czerwony od czerwia, czyli farby robionej kiedyś z czerwii, służącej do barwienia tkanin. Czyżby język był oporny, bo oczy mało wrażliwe na szczegóły przyrody, jeżeli nie ma z nich żadnego praktycznego pożytku? W październiku na polach żółcieją dynie, a kolor ich w istocie pomarańczowy. Dlaczego od pomarańczy, ile oczu oglądało pomarańczę w północnym kraju? A notuję to wszystko, bo natknąłem się na trudność opisanie krajobrazów jesieni w dolinie rzeki Connecticut dokładnie i przyziemnie, bez uciekania się do metafor i porównań.

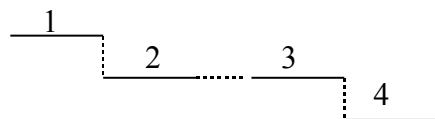
* traktat – dzieło, rozprawa, zwłaszcza naukowa

1. *Mały traktat o kolorach* Czesława Miłosza zrodził się z obserwacji:
  - A. jesiennej sloty,
  - B. rozległych pól,
  - C. kwiecistych ogrodów,
  - D. doliny rzeki.

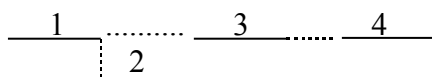
2. Tekst Czesława Miłosza to:
  - A. rozważania o barwach,
  - B. opis runa leśnego,
  - C. rozprawa o złotej polskiej jesieni,
  - D. notatka o egzotycznej przyrodzie.
3. *Brunatny* to kolor:
  - A. czarny,
  - B. jasnoczerwony,
  - C. ciemnobrązowy,
  - D. bordowy.
4. Ile głosek bezdźwięcznych jest w słowie *plomiennoczerwone*?
  - A. 2
  - B. 3
  - C. 6
  - D. 7
5. Których przymiotników nie utworzono od nazw rzeczy?
  - A. czerwony, niebieski;
  - B. liliowy, fioletowy;
  - C. żółty, zielony;
  - D. miedziany, pomarańczowy.
6. W którym szeregu we wszystkich wyrazach brakuje „ó”?
  - A. b...ry, t...rk...sowy, marm...rkowy;
  - B. p...rp...rowy, kr...chy, c...downy;
  - C. r...żowy; spr...chniały, sk...rkowy;
  - D. biel...tki, pochm...rny, pon...ry.
7. *Ubóstwo* jest synonimem:
  - A. wiary,
  - B. bogactwa,
  - C. niedostatku,
  - D. piękna.
8. *Splendor kolorów* oznacza:
  - A. paletę ciepłych barw,
  - B. monotonię kolorów,
  - C. blaski światła,
  - D. bogactwo kolorów.
9. Pisownię wyrazu *skórzany* wyjaśnia zasada:
  - A. ó wymienia się na o;
  - B. rz wymienia się na r;
  - C. ó wymienia się na a;
  - D. rz jest niewymienne.
10. Związek frazeologiczny *spiec raka* znaczy:
  - A. wycofać się,
  - B. uszczypnąć kogoś,
  - C. zaczerwienić się,
  - D. zrumienić raka na ogniu.
11. *Babie lato* to:
  - A. ośnieżone szczyty Babiej Góry mieniające się w słońcu późną wiosną;
  - B. pora wypiekania bab;
  - C. wybory najpiękniejszej dziewczyny lata;
  - D. białe nitki pajęczyny unoszące się w powietrzu w pogodne dni jesieni.

12. Wskaż poprawną końcówkę celownika liczby pojedynczej rzeczownika *kolor*:
- u,
  - owi,
  - em,
  - e.
13. *Lepszy* jest przymiotnikiem w stopniu:
- równym,
  - wyższym,
  - najwyższym.
  - To nie jest przymiotnik.
14. Wyrazu *barwić* nie da się połączyć z przedrostkiem:
- w-,
  - za-,
  - u-,
  - prze-.
15. W którym wyrażeniu źle zaznaczono wyraz określający?
- żółtość liści,
  - kolor pomarańczowy,
  - brązowe liście,
  - krajobraz jesieni.
16. Wypowiedzenie *Liście dębu są jak skóra na oprawie książki* jest:
- zdaniem pojedynczym,
  - zdaniem złożonym współrzędnie,
  - zdaniem złożonym podrzędnie,
  - równoważnikiem zdania.
17. Wskaż poprawny wykres zdania: *Jak powiesz o liściach, które w październiku przybierają kolor brązowy i są jakby skórzane, gotowe do oprawienia w złoto?*

A.

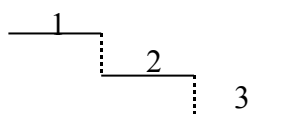
B.

C.

D.

Marek Dutkiewicz

Chodź, pomaluj mój świat

*Piszesz mi w liście, że kiedy pada,
kiedy nasturcje na deszczu mokną,
siadasz przy stole, wyjmujesz farby
i kolorowe otwierasz okno.*

*Trawy i drzewa są takie szare,
barwę popiołu przybrały nieba.
W ciszy tak cicho, szepce zegarek
o czasie, co mi go nie potrzeba.*

*Więc chodź, pomaluj mój świat
na żółto i na niebiesko,
niech na niebie stanie tęcza
malowana twoją kredką.*

*Więc chodź, pomaluj mi życie,
niech świat mój się zarumieni.
Niech mi zalsni w pełnym słońcu,
kolorami całej ziemi.*

18. Podmiot liryczny w wierszu Marka Dutkiewicza *Chodź, pomaluj mój świat* pragnie:
- A. życia pełnego kolorów,
  - B. niczym niezmażonej ciszy,
  - C. więcej wolnego czasu,
  - D. spacerów w pełnym słońcu.
19. W zdaniu *Więc chodź, pomaluj mój świat na żółto i na niebiesko*, czasowniki występują w trybie:
- A. orzekającym i przypuszczającym,
  - B. orzekającym,
  - C. rozkazującym i orzekającym,
  - D. rozkazującym.
20. Wskaż orzeczenie w zdaniu *Trawy i drzewa są takie szare*.
- A. są takie szare;
  - B. są;
  - C. są takie;
  - D. są szare.
21. Zaznacz poprawną formę rzeczownika *nasturcja* w bierniku liczby pojedynczej:
- A. nasturcje,
  - B. nasturcję,
  - C. nasturjom,
  - D. nasturcją.
22. *Patrzeć przez różowe okulary* to znaczy:
- A. nosić okulary w różowych oprawkach;
  - B. marzyć o niebieskich migdałach;
  - C. być optymistycznie nastawionym do świata;
  - D. wygrać los na loterii.

